

TOIMINTASUUNNITELMA VUODELLE 2013

Kiimingin – Jäälin vesienhoitoyhdistys on perustettu keväällä 2011 parantamaan vesistöjen tilaa Jäälinojan valuma-alueella. Yhdistys on käynnistänyt vesienhoidon toimenpiteet vuonna 2011 laaditun suunnitelman mukaan. Vuoden 2012 aikaan vesistön kokonaistilanteesta on saatu kattava kuva, joka on dokumentoitu Kaisa Savolaisen diplomityössä. Vuoden 2013 toimintasuunnitelma pohjautuu saatuun tietoon ja aiemmin luotuihin suuntaviivoihin.

Toiminnan laadun varmistajana jatkaa laaja yhteistyö- ja asiantuntijaelin, Kiimingin – Jäälin vesienhoitotoimikunta, johon kuuluvat seuraavien tahojen edustajat:

- Kiimingin – Jäälin vesienhoitoyhdistys
- Oulun kaupunki
- Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
- Suomen ympäristökeskus
- Metsäkeskus Pohjois-Pohjanmaa
- Oulun seudun ympäristötoimi
- Kiimingin jakokunta
- Kiimingin kalastuskunta
- Kellon kyläseura

Lisäksi kokoonpanoon kuuluu yksittäisiä asiantuntijoita.

1. Vesienhoito

Jäälinojan valuma-alueen vesistön tilan parantamista tarkastellaan tässä suunnitelmassa seuraavasti jaoteltuna:

- A. Jäälinjärven yläpuolinen valuma-alue
- B. Jäälinjärvi
- C. Jäälinoja
- D. Toiminnan yhteiset

A. Jäälinjärven yläpuolinen valuma-alue

Saarisenojan valuma-alueelle vuonna 2011 laaditun kunnostussuunnitelman toteuttamista jatketaan seuraavasti:

1. Kalamäen kosteikko

Kosteikolle haetaan aluehallintoviraston lupa ja tehdään suunnitelman mukaiset rakenteet, mikäli lupa saadaan riittävän ajoissa.

Kosteikkoalueen puuston poisto ja maanpinnan muotoilu käynnistetään maan jäädyttyä, mahdollisesti vasta vuoden 2014 puolella. Kosteikko otetaan käyttöön keväällä 2014. Vesistössä toteutetaan lupapäätöksen edellyttämää tarkkailua.

2. Putkipatojen kunnostus

Syksyllä 2012 rakennettujen putkipatojen täytöt syöpyivät runsaiden sateiden seurauksena heti rakentamisen jälkeen. Patojen täytöt korjataan ja vahvistetaan.

Yhdistys on hakenut EAKR-rahoitusta toimintamallinsa tuotteistamiseen. Projektin yhteydessä on tarkoitus toteuttaa testauskohteina Kokkojärvenniityn yläpään allastus ja pintavalutus sekä Korteojan lintukosteikko ja pintavalutuskenttä.

B. Jäälinjärvi

Jäälinjärven hoitokalastusta jatketaan. Jäälinojasta nousevia kutusärkiä pyydetään yhdistyksen rysällä, jota täydennetään tarkoitukseen sopivaksi. Alkukesän ajaksi vuokrataan paunetti (isorysä), jonka soveltuvuutta testataan tulevien vuosien varalle. Jäälinjärvi ei ole erityisen suotuista kohde nuottaukselle, koska kalat eivät parveudu tumman veden ja vähäisen lämpötilakerrostumisen vuoksi. Ammattikalastajien nuottausta ei sen vuoksi tehdä.

C. Jäälinoja

Metsäkeskus suunnittelee ja toteuttaa Jäälinojan valuma-alueella Jäälinjärven alapuolella vesienhoitorakenteita resurssiensa sallimissa rajoissa. Suunnittelu käynnistyy Leppisuon ja Leppikorven alueilta. Hankkeet toteutetaan Kemera-rahoituksella, osaksi jo toimintavuoden aikana. Yhdistys osallistuu yhteistyöhön ja tekee sopimukset maanomistajien kanssa.

D. Toiminnan yhteiset

Yhdistys käynnistää EU-rahoituksen tuella (EAKR, toimintalinja 2: Innovaatiotoiminta, verkostoitumisen edistäminen, osaamisrakenteiden vahvistaminen) hankkeen, jonka tarkoituksena on yhdistyksen omaksuman toimintamallin dokumentointi niin, että sitä voidaan soveltaa yleisesti omatoimiseen vesistökuunnostukseen. Hankkeen nimi on ”Omatoimisen vesistökuunnostuksen toimintamalli”. Verkostoitumista edistetään lisäämällä yhteistyötä muihin toimijoihin mm. Kellossa, Kuusamossa ja Posiolla sekä ProAgrian hallinnoiman VYYHTI-hankkeen kanssa. Lopputuotteena on nettisovellus.

Dokumentoitua mallia testataan Korteojan lintuvesi- ja pintavalutusalueella ja Kokkojärvenniityn yläpään rakenteissa. Yhdistys hankkii tarpeelliset maanomistajasopimukset ja muut edellytykset. Hankkeet toteutetaan sulan maan aikana, mikäli kantavuusolot sen sallivat, mutta muussa tapauksessa talvella 2014. Kokkojärvenniityn alapäähän suunnitellun kosteikon toteuttamista harkitaan mm. sen perusteella, millaisia tuloksia jo toteutettujen Kokko-ojan haaran rakenteiden vaikutuksista saadaan. Kyseinen kosteikko sisältää vesienhoidon kannalta myös

riskejä, joiden analysointi on tehtävä ennen rakentamispäätöstä. Hankkeen toteutus ei sisälly toimintasuunnitelmaan.

Yhdistys jatkaa vesistötarkkailua siinä laajuudessa, että jo toteutettujen hankkeiden vaikutuksista saadaan kuva. Myös suunnitelmakaudella toteuttavaksi tulevien hankkeiden veden laadun lähtötilanne varmennetaan.

Yhdistys laatii ”Hyvän ranta-asukaan ohjeet” ja jakaa ne toiminta-alueensa talouksiin. Ohjeen tarkoituksena on kiinnittää kiinteistönomistajien huomiota mm. pihojen lannoitukseen sekä rantakasvillisuuden asemaan pihoilta valuvien ravinteiden sitomisessa.

Yhdistys suunnittelee maastotietopolun Jäälissä Koiteliin. Polku suunnataan vesienhoitorakenteiden kautta, ja reitin varrella esitellään mm. alueen asutushistoria, geologiaa, luonnon erityispiirteitä sekä luonnon ja ihmistoiminnan yhteensovittamista, erityisesti metsätaloutta.

Yhdistys pitää yhteyttä päättäjiin jätevesiratkaisujen aikaan saamiseksi niin, että jätevesikuormitus poistuu vesistöstä.

2. Yhdistyksen toiminnan kehittäminen ja viestintä

Yhdistys jatkaa edelleen jäsen- ja varainhankintaa. Edellytyksiä tähän luodaan viestinnällä, missä tehdään läheistä yhteistyötä K-Supermarket Jäälissä kanssa, joka on valinnut Jäälissä vesien kunnostuksen pääsponsorointikohteekseen. Sekä toteutettuja että käynnistyviä vesienhoitokohteita tehdään tunnetuksi mediassa. Viestintä on myös tärkeä osa EAKR-hanketta. Arvottamistutkimukset tulokset hyödynnetään viestinnässä. Toimialueen yrityksiä pyritään saamaan kannatusjäseniksi. Verkottumista lisätään muiden kunnostustoimintaa harjoittavien toimijoiden kanssa. Maastotietopolkuhankkeen suunnittelussa otetaan huomioon mahdollisuus reitin jatkamiseen Koitelista edelleen Hannukseen saakka.

3. Kustannukset ja rahoitus

Talousarviossa on eriytetty ns. ”normaalitoiminta” ja EAKR-hanke. Kyseinen hanke kestää vuoden 2014 loppuun, ja sillä on erillinen budjetti.

”Normaalitoiminnan” kustannukset on arvioitu tutkimusten ja hallinnon osalta vuoden 2012 toteutuman ja voimassa olevien sitoumuksien perusteella. Kalamäen kosteikon kustannukset pohjautuvat Maveplan Oy:n laatimaan kustannusarvioon, jota on tarkistettu omien rakentamiskokemusten perusteella. Arvonlisävero on otettu kustannuksissa huomioon.

Rahoituspuolella yhdistyksen talkootyön hinnoittelun pohjana on käytetty valtioneuvoston asetusta maatalouden luonnonhaittakorvauksista maatalouden ympäristötuista sekä ei-tuotannollisten investointien tuesta.

Oulun kaupunki on varannut talousarviossaan yhdistyksen vesistökuunnostuksiin 30 000 euroa vuodelle 2013. Lisäksi yhdistyksen käytettävissä on Kiimingin kunnan myöntämä 4000 euron avustus maastotietopolun suunnitteluun. ELY-keskus on rahoittanut yhdistyksen toimintaa vuosittain virkatyön lisäksi 5000 eurolla. Rahoitussuunnitelman oletus on, että nämä rahoituslähteet säilyvät. EAKR-rahoitus maksetaan jälkikäteen vasta vuonna 2015. Syntyvien kustannusten väliaikaisrahoitus järjestetään tähänastisista ylijäämistä ja muista tämän suunnitelman lähteistä.

Vuodelle 2013 suunnitellun ”normaalitoiminnan” kustannukset ovat (sis. ALV):

Kunnostukset

• Kalamäen kosteikko	30 000
• Putkipatojen korjaus	2 000
• Leppiojan vesienhoitorakenteet	20 000

Muut:

• Vesistötarkkailu	2 000
• Hoitokalastus	5 000
• Vesitaselaskenta	1 000
• Viestintä, hallinnointi	1 000
• Vesienhoitotoimikunta	2 000
• Arvottamistutkimus	1 000
• Maastotietopolun suunnittelu	<u>4 000</u>
Yht.	68 000

Rahoitus:

Oulun kaupunki		30 000
Vesienhoitoyhdistys		
• oma rahoitus	4 000	
• talkoot	4 000	8 000
ELY-keskus		5 000
Virkatyö		
• vesinäytteet	1 000	
• vesienhoitotoimikunta	1 500	
• kunnostuksen asiantuntijapalvelu	2 000	4 500
Metsäkeskus, Kemera-rahoitus	20 000	
Metsäkeskus, virkatyö (toimikunta)	500	<u>20 500</u>
Yht.		68 000

EAKR-hanke

Hankkeen kustannusvaikutukset ulottuvat vuosille 2013 ja 2014.

Hankkeen kokonaisbudjetti on 71 000 euroa, joka jakautuu seuraavasti:

Omarahoitus muodostuu jäsenmaksuista, lahjoituksista, sponsoriyhteistyöstä (K-Supermarket Jääli, mm. muovikassien myynti) sekä talkootyöstä.

EU-rahoitus maksetaan taannehtivasti projektin päättyttyä.

Väliaikaisrahoitus hoidetaan avustuksilla, tähänastisella ylijäämällä ja sopimalla ostopalveluiden tuottajien kanssa maksuajan pidennyksestä.